

KONFERENSIYA

“TA’LIM-TARBIYA JARAYONIGA INNOVATSION
YONDASHUVLAR, MUAMMO VA YECHIMLAR”

TALABALAR, MAGISTRLAR, PEDAGOGLAR UCHUN

+998 97 277 78 01

WWW.REANDPUB.UZ

INFO@REANDPUB.UZ

CYBERLENINKA

BASE

OpenAIRE

Google Scholar

«Ta'lim-tarbiya jarayoniga innovatsion yondashuvlar. Muammo va yechimlar»
mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy 10-sonli online konferensiya

«INTELLECT EDUCATION OFFICIAL»
NODAVLAT TA'LIM MUASSASASI

«TA'LIM-TARBIYA JARAYONIGA
INNOVATSION YONDASHUVLAR.
MUAMMO VA YECHIMLAR» MAVZUSIDAGI
RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
10 -SONLI ONLINE
KONFERENSIYASI

10-SON, 1-JILD OKTABR- 2022 1-QISM

WWW.REANDPUB.UZ

EDITOR IN CHIEF

ABDURAHMONOV ABDUSHOKIR ABDUKARIMOVICH

PREPARING FOR PUBLISHING

HAKIMOVA AZIZA XAYDARALIYEVNA

BOSH MUHARRIR

ABDURAHMONOV ABDUSHOKIR ABDUKARIMOVICH

NASHRGA TAYYORLOVCHI

HAKIMOVA AZIZA XAYDARALIYEVNA

TAHRIR KENGASH A'ZOLARI

ABIDOV IBROXIMJON

Namangan muxandislik-texnologiya instituti Kimyo kafedrasi dotsenti

SHODMONKULOV ZOXIR ABDURAXIMOVICH

Toshkent to'qimachilik va yengil sanoat institutining «Mashinashunoslik va servis xizmati» kafedrasi katta o'qituvchisi

SHARIPOVA SAODAT TURSUNBAEVNA

Toshkent farmatsevtika institutining «Dori vositalarining sanoat texnologiyasi» kafedrasi dotsent v/b

RAXIMOVA OYGUL RAXIM QIZI

Toshkent farmatsevtika institutining «Dori vositalarining sanoat texnologiyasi» kafedrasi dotsenti

RADJABOV NASIR NASIMOVICH

O'R Jamoat xavfsizligi universiteti Tillarni o'rganish kafedrasi professori

AXMEDOV OYBEK SAPORBAEVICH

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti ingliz tilini o'qitish metodikasi kafedrasi professori, filologiya fanlari doktori

XODJAYEVA NODIRAXON ABDURASHIDOVNA

SamDU, Iqtisodiet fakulteti, iqtisodiy nazariya kafedrasida dotsent

ABDUVALITOV NURJAN BURANOVICH

«Qozoq tili va adabiyoti» kafedrasida katta o'qituvchi

ABDUVALITOV YERGASH BURANEVICH

Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti qozoq tili va adabiyoti kafedrasi mudiri

KOSHANOVA BIBIGUL TURGANBAEVNA

Toshkent kimyo-texnologiya instituti noorganik moddalar kimyoviy texnologiyasi kafedrasi katta o'qituvchisi

ILHOMOV ZIYOVUTDIN ADXAMOVICH

Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti Tarix fanlari nomzodi (dotsent)

MULLAEV DILSHOD AXMATOVICH

Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti Biologiya kafedrasi dotsent v.b

AZIMOV IBRAGIMJON TOSHPULATOVICH

Toshkent davlat pedagogika universiteti «Biologiya» kafedrasi mudiri

SAIDOVA MARHABO HABIBULLO QIZI

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Iqtisodiy xavfsizlik kafedrasi katta o'qituvchisi

«Ta'lim-tarbiya jarayoniga innovatsion yondashuvlar. Muammo va yechimlar» mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy 10-sonli online konferensiya

Искандар васияти Алишер Навоий талқинида

Илёс ИСМОИЛОВ,
ТошДЎТАУ докторанти

Навоийнинг Искандар ҳақидаги қарашларида жаҳонгир васиятининг талқини муҳим ўрин тутди. Навоий ўз ижодида фано борасидаги қарашларини асослаш учун Искандар ҳаётининг айна шу палласидан маҳорат билан фойдаланган. Шоирни Искандар мавзусига оҳанрабодек тортган жиҳат ҳам айнан васият бўлиб, Искандарга оид фикрларининг авж нуқтаси мана шу ўринда яққол намоён бўлади.

“Садди Искандарий”да Искандарнинг вафоти тафсилотлари келтирилган. Унга кўра, Искандар Муҳит ичра оромжўй бўлгач, биров муддатдан сўнг ортга қайтади, лекин ўн уч йиллик денгиз сафари машаққатлари туфайли бетоб бўлиб, мизожида саломатлик ноёб бўлиб қолган эди. Шунда ҳаёлига фоний дунёни тарк этиш фикри кела бошлайди ва элни ўз одатига ундаб, мамлакатни бошқариш тартиб-қоидаларини белгилаб беради. Мулуки тавойифни жорий қилиб, шу ишга амал қилганлар етти юз йилча мамлакат идорасини қўлида сақлаб туришини айтади. Денгиздан чиқиб, саҳрода кетар экан, хасталик ва жазирама таъсирида отдан йиқилади, ҳамроҳлари остига темирдан ясалган бир жанг қуроли қўйиб, устига олтин суви югуртирилган қалқон тутишади. Искандар бу манзарага боқар экан, бир пайтлар ўзи ҳақида очирган фолда кўрган ҳолат ёдига келади. Ўша фолда умри сўнгида ётган ери темиру осмони олтин бўлиши маълум бўлган эди. Искандар шундан сўнг онасига мактуб ёзади, барчага аза тутушни таъқиқлаб, Искандарияга кўмишларини ва, албатта, тобутдан қўлини чиқариб қўйишларини тайинлайди. Токи, одамлар бунга ҳайрат, ибрат кўзи билан боқиб билсинларки, бу панжалар саф тортиб денгизу қуруқликни қўлга киритди, аммо кетар чоғда чинорнинг япроқсиз бутогидек бўм-бўш қолди. Достонда Искандар вафоти билан боғлиқ тафсилотлар мана шулардан иборат.

“Тарихи мулуки Ажам”да қайд этилишича, Искандар Шаҳризурда ёки Бобилда вафот этган, ўғли Искандарус тахтни қабул қилмай, ибодатга берилган. Арастунинг маслаҳати билан Эронда мулуки тавойиф (шоҳларнинг тойифаланиши) тайин қилинади, шу сабаб 360 йилгача форслар ички низо туфайли Румга зарар етказа

олмайди. Навоий Искандар васиятидан қандай бадий мақсадларда фойдаланганини “Хайрат ул-аброр”да аниқ кўрсатиб берган.

“Хайрат ул-аброр”нинг дунё тузилиши ҳамда букаламунлигидан шикоят руҳида ёзилган “Афлок хайъати шикоятдаким...” деб бошланувчи 14-мақолатига Искандар ҳикоятини илова қилиши ва “Садди Искандарий”даги Искандар ўлими тасвирланган бобни “Жаҳон базми соқийлари ҳаёсизлиғида” деб номлашидан Навоийнинг Искандар вафотига муносабатини илғаш қийин эмас. “Хайрат ул-аброр”даги тафсилотларда илик – қўл детали муҳим аҳамиятга эга. Шоир қуёшнинг пасту баланд, вайронаю кошонага бирдек нур таратиши ва унинг нур таратиш ҳолатини панжаларнинг кенг очилиб туришига қиёслаб, инсониятни ҳам қўли очиқликка даъват этади. Ушбу фикрлардан сўнг Искандар ҳикоятининг келиши, ҳикояда Искандарнинг васиятига асосий эътиборнинг қаратилиши – тобутдан қўлни чиқариб қўйиш эпизодининг иккинчи бир талқинига имкон беради. Унга кўра, Искандарнинг тобутдан қўлини чиқариб қўйиш ҳақидаги васияти улўғ ҳиммат, саховатга, дунёда неки топган бўлса, барчасини оламга сочганига, онгли равишда улардан воз кечгани, дунё уни забун қилмасидан бурун дунёни шарманда қилганига ҳам ишорадир. Навоий шу тариқа Искандарнинг васияти орқали ўзининг “тихидастлик”ка доир мафкурасини ифодалашга муваффақ бўлади.

Таъкидлаш керакки, қўлнинг очиқ кетиши тасвири Искандар беҳуда яшади деган ҳукмни англатмайди, балки Искандардек ҳам шоҳ, ҳам валий бўлган зот оламдан тихи даст кетди, шундай экан ундан ибрат олиб, дунёга кўнгил қўймаслик керак, деган ҳаётбахш ғояни тарғиб этишга қаратилган. Бордию васиятдан Искандар дунёпараст, беҳуда умр кечирган ғофил деган хулосани чиқарсак, Навоийни ўзига қарши қўйган бўламиз. Чунки Навоий Искандарни ҳукмдорликдан ташқари, ҳам валий, ҳам ҳаким, табиати ҳикмат билан ошно зот деб тасаввур қилган. Валий, ҳаким ва одил инсонни беҳуда яшаган дейиш мумкинми? Албатта, йўқ. Қолаверса, Навоий қўли очиқликнинг юқорида ишора қилган саховат билан дунёни шарманда қилиш деган маъносини ҳам назарда тутиш лозим бўлади. Навоий Искандар нутқи воситасида ҳам шу ғояни таъкидлаган:

Қабрга чун бошлағунгуздур йўлум,

Наъш ёнидин чиқаринг бир қўлум.
То кишиким қилса назар ул сори,
Ибрат ила бокқай ўшул қўл сори.
Билгай аниким ети кишвар шаҳи,
Етти фалак мушкилининг оғаҳи,
Жисмида жон йўқ бу макондин борур,
Холи илик бирла жаҳондин борур.
Кимки жаҳон мулки ҳавасдур анга,
Ушбу илик тажриба басдур анга.

“Етти фалак мушкилининг оғаҳи” бўлган зотнинг сўзларига кўра, тобутдан чиқарилган қўл жаҳон мулкини хавас қилган кишиларга ибратдир. Бу ҳақиқатларни тўла англаш ва инсониятга бундай улуғ панд бериш учун камида етти фалак мушкилининг огоҳи бўлиш даркор. Навоий тасаввуридаги Искандар ана шундай образ бўлиб, бутун ижоди давомида Искандар мавзусининг Навоийни оҳанграбодек ўзига тортган жиҳати ҳам айнан Искандарнинг васияти, қўли очиклик эди. Зеро, Навоий бу васиятда фано концепциясининг мукаммал ифодаси ва исботини кўрган.

1	ЗАМОНАВИЙ ИНВЕСТИЦИОН КОНЦЕПЦИЯЛАРНИ ЛОЙИХА БОШҚАРУВИДАГИ АҲАМИЯТИ Аллаберганов Сирожали Сахатович	4
2	TUPROQNING BIOLOGIK FAOLLIGIDA MIKROORGANIZMLAR ROLI Usmonov Saminjon Olimovich Usmonov Ilyosxon Yunusovich	7
3	LINGO-CULTURAL CHARACTERISTICS OF UZBEK AND ENGLISH PROVERBS Mumtozbegin Tukhtanova	11
4	Влияние кислотных центров при синтезе образцов адсорбента HCl с использованием серии модификаторов оксида алюминия различного происхождения 1Насуллаев Х.А., 2Абдурахманова И.С., 1Норкулова Д., 3Шомуродов Д.Д	14
5	СИНТЕЗ И ИССЛЕДОВАНИЕ КАТАЛИЗАТОРОВ ОБЕЗВРЕЖИВАНИЯ ГАЗОВЫХ ВЫБРОСОВ НА ОСНОВЕ ОТРАБОТАННЫХ АДСОРБЕНТОВ Гуломов Ш.Т.1., Абдурахманова И.1., Ялгашев Э.Я1., Шомуродов Д.Д1., Мирзаева Е.И.2	17
6	ОСНОВАПОЛОГАЮЩИХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ПОНЯТИЙ ДИВЕРСИФИКАЦИИ Юсупова Раушан Едилбековна Мырзанов Б.Ж	24
7	МАНСУБЛИК ТУРЛАРИ ТАСНИФИ ВА УЛАРНИНГ ЛИНГВИСТИК УСУСИЯТЛАРИ Атаджанова Нодирабегим Насимхўжа қизи	36
8	Ўзбекистонда давлат хизматлари курсатиш тизимидаги муаммолар Рафикова Гулноза Валижоновна	42
9	ҚЎШМА КОРХОНАЛАРДА БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИНИ ТАШКИЛ ЭТИШНИНГ НАЗАРИЙ ҲАМДА ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ Юсупов Асрор Махманазар ўғли	47
10	ҚЎШМА КОРХОНАЛАРДА ҲИСОБ СИЁСАТИНИ ТУЗИШНИНГ НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ Юсупов Асрор Махманазар ўғли	51
11	КОРХОНАЛАРНИНГ ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТИДА СТРАТЕГИК МАРКЕТИНГ ИМКОНИАТЛАРИ Акрамов Бўрибек Фахриддин ўғли	56
12	КОРХОНАЛАРНИНГ ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТИДА СТРАТЕГИК МАРКЕТИНГ ИМКОНИАТЛАРИНИ ФАОЛЛАШТИРИШ ЙўНАЛИШЛАРИ Акрамов Бўрибек Фахриддин ўғли	61
13	OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI FAOLIYATINI BOSHQARISHNING O'ZIGA XOS JIHATLARI Umarov Sardorbek Anvarjon o'g'li	66
14	Oziq-ovqat sanoatida anjirni o'rni Umarov Sardorbek Anvarjon o'g'li	71
15	Zingiber officinale - dorivor zanjabil oilasining botanik tavsifi Xoshimov Sardorbek Nozimjon o'g'li	74
16	ADABIYOT FANLARINI O'QITISHDA METODLARNING PEDAGOGIC Ahamiyati va DOLZARBLIGI Zarifa Norqobilova Axatillayevna	79
17	OLIY TA'LIM TASHKILOTLARI TALABALARINING ILMIY DUNYOQARASHINI RIVOJLANTIRISH DIDAKTIK TAMOYILLARI Xolmatova Gulyora Obidovna	82
18	OLIY TA'LIM TALABALARINING ILMIY DUNYOQARASHINI MUVAFFAQIYATLI O'QISHINING PEDAGOGIK VA PSIXOLOGIK OMILLARI Xolmatova Gulyora Obidovna	85
19	ZAMONAVIY ENERGIYA VA UNING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI. Atoyev Abubakir Izzatillo o'g'li	87
20	Технологии производства активного оксида алюминия для осушки различных технологических газов	91

	1Абдурахманова И.С., 2Насуллаев Х.А., 2Гуломов Ш.Т., 3Хаджиев Р.Г., 4Шомуродов Д.Д	
21	Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni tarbiyalashda xalq pedagogikasining ta'siri Voxidova O'g'ilxon Sobirjonovna	95
22	ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ҚАРҒИШЛАРНИНГ ЛЕКСИК ХУСУСИЯТЛАРИ Закирова Дилрабо Хайдаровна	99
23	KICHIK MAKTAB YOSHIDAGI BOLALARDA BADIY-ESTETIK TARBIYANING AYRIM XUSUSIYATLARI Voxidova O'g'ilxon Sobirjonovna	104
24	CLASSIFICATION OF TRAFFIC SIMULATION METHODS Kh. Nosirov A. Zokhidov	108
25	OLIY TA'LIMDA KREDIT-MODUL TIZIMIDAGI MUSTAQIL TA'LIMNI TASHKIL ETISH XUSUSIYATLARI Sultonova Shahnoza Shuhratjon qizi	111
26	OLIY TA'LIMDA KREDIT-MODUL TIZIMIDAGI MUSTAQIL TA'LIMNI TASHKIL ETISH XUSUSIYATLARI Sultonova Shahnoza Shuhratjon qizi	113
27	KORXONALARNING TASHQI IKTISODIY FAOLIYATIDA STRATEGIK MARKETING IMKONIYATLARINI FAOLLASHTIRISH YUNALIHLARI Akramov Buriybek Faxridin ugli	118
28	OZIYQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI FAOLIYATINI BOSHQARISHNING O'ZIGA XOS JIHATLARI Umarov Sardorbek Anvarjon o'g'li	123
29	Oziyq-ovqat sanoatida anjirni o'rni Umarov Sardorbek Anvarjon o'g'li	128
30	O'ZBEKISTONDA ISLOM MOLIVASINI RIVOJLANTIRISH ASOSLARI Sadikova Shirin Mirvahidovna	131
31	SHIMOLIY BAQTRIYA BRONZA DAVRI MODDIY MADANIYAT TARIXINI O'RGANISH METODIKASI Odiljonova Parizod Shuxrat qizi	135
32	ISLOM MOLIVASINI O'ZBEKISTONDA TASHKILLASHTIRISH Sadikova Shirin Mirvahidovna	139
33	THE STUDY OF PHRASEOLOGY IN UZBEK LINGUISTICS Yangiboyeva Kamola Iskandar qizi	143
34	Thermal Energy Storage with Phase Change Material Tukhtaboev Mokhirjon Rakhimjonovich	145
35	Qarshi shahri mikrotoponimiyasining lisoniy taraqqiyoti va takomillashuvi Rahimqulova Lobar Hamro qizi	150
36	Thermal Energy Storage with Phase Change Material Tukhtaboev Mokhirjon Rakhimjonovich	158
37	BELT TENSION ANALYSIS AND KINEMATIC CALCULATION Mokhirjon Tukhtaboev Rakhimjonovich	166
38	“ Raqamli axborot texnologiyalari davrida didaktik ta'minot ” Ahmadaliyev Boburjon Abdurazakov Nosirbek	174
39	“ Masofaviy ta'lim texnologiyasining eng yuqori shakli virtual ta'lim makonidagi pedagogik jarayon ” Ahmadaliyev Boburjon Abdurazakov Nosirbek	179
40	OMMAVIY TARTIBSIZLIKLARNING SODIR ETILISH EHTIMOLLARI HAMDA ULARNI BARTARAF ETISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI Nodirbek Jalilov	183
41	PROFILAKTIKA INSPEKTORI TOMONIDAN QO'LLANADIGAN YAKKA TARTIBDAGI PROFILAKTIKANING USUL VA SHAKLLARI Raxmatova Ruxsora	189

	Jalilov Nodirbek Komil o'g'li	
42	PAXTA XOMASHYOSINI QURITISH BARABANINING SAMARALI TEXNOLOGIYASI Rajabov O.I., Yoqubov M. E	197
43	Замонавий олий таълим муассасаларида жисмоний маданият фанининг долзарб муаммолари Назаров Жавахирбек Шокиржон ўғли	200
44	Tibbiyot terminologiyasida polifunksionallik va polisemiya hodisalari Fozilova Nargiza Nishonboyevna	203
45	Rahmonova Hojibuvi Rizojon qizi Musiqani yoshlar ongiga singdirishga zamonaviy texnologiyalarning o'rni va ahamiyati	207
46	THE ROLE OF THE ANALYSIS OF THE FINANCIAL CONDITION IN THE DEVELOPMENT OF THE FINANCIAL POLICY OF THE ENTERPRISE Akhmedov Khojiakbar	211
47	METHODS FOR FINANCIAL ANALYSIS OF ENTERPRISES Akhmedov Khojiakbar	214
48	The importance of tutor in Higher Education Salaeva Muhabbat Saburovna Akimova Nodira Rajabboevna	216
49	The role of tutoring in higher education and improving the student's academic success Salaeva Muhabbat Saburovna Akimova Nodira Rajabboevna	219
50	КАФОЛАТ СУҒУРТА КОМПАНИЯСИ АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТИ МОЛИЯВИЙ БАРҚАРОРЛИК КЎРСАТКИЧЛАРИ ТАҲЛИЛИ Носиров Жасур Турсунпулотович	222
51	КАФОЛАТ СУҒУРТА КОМПАНИЯСИ» АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТИ МОЛИЯВИЙ БАРҚАРОРЛИК ҲОЛАТИ ТАҲЛИЛИ Носиров Жасур Турсунпулотович	227
52	TABIAT BILAN TANISHTIRISH METODIKASI FANIDA EKOLOGIK METODLARNING AHAMIYATI VA DOLZARBLIGI Aziza Kobilova	231
53	YOSHLARGA OID DAVLAT SIYOSATI Тоштемирова Мафтуна Толибжоновна	234
54	Искандар васияти Алишер Навоий талкинида Ил'ес ИСМОИЛОВ	237